

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Павел Димитров Николов

Заместник декан на факултет „Полиция” при Академия на МВР,
град София, бул. „Александър Малинов” № 1

Регистър за научната дейност в Република България - № 37725

<https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/43310>

Регистър за академични длъжности и дисертации в НАЦИД -

<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/43310>

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”

Професионално направление: - 9.1. „Национална сигурност”

за научните трудове на доц. д.н. Спас Ангелов Ташев, единствен участник по конкурс в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в Държавен вестник № 107 от 12.12.2025 г. Документи за участие в конкурса в предвидения от закона срок е представил само един участник – доц. д.н. Спас Ангелов Ташев.

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №178 от 30.01.2026 г. на ректора ЮЗУ „Неофит Рилски“.

В съответствие с решението на първото заседание на научното жури по конкурса изготвям становище, което предлагам на Вашето внимание.

2. Кратка информация за кандидата в конкурса

Спас Ангелов Ташев е роден на 24. 02. 1967 г. в гр. Пещера. Кандидатът по конкурса от 2000 г. е магистър по специалността „Международно икономическо сътрудничество“ от Университет за национално и световно стопанство, София.

През 2015 г. защитава докторска дисертация в Институт за изследване на населението и човека при БАН по специалността „Статистика и демография“ на тема „Имиграционна политика и демографски перспективи на България“ и придобива образователна и научна степен „доктор“.

През 2025 г. отново в Институт за изследване на населението и човека

при БАН придобива научната степен „доктор по науките“ в научната специалност „История и археология“, след успешно защитен дисертационен труд на тема „Българските общности в Албания и Косово. Обществено-политически процеси и демографски последици (1913-2023)“.

Професионалният стаж на кандидата по конкурса включва работа на следните длъжности: „редактор“ и „завеждащ отдел“ във вестник „Македония“ (София); заместник – председател на Държавна агенция за българите в чужбина при МС (София); главен експерт по историческа демография, миграции и борби за национално обединение в Национален исторически музей (София); директор на Културно-информационен център на Република България в Скопие; съветник в Политическия кабинет на заместник-министър председател и министър на финансите (Министерски съвет); Съветник на депутата в Европейския парламент Станимир Илчев (Европейски парламент); Главен експертен сътрудник към Парламентарната комисия по политиките към българите в чужбина към 44-тото НС.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Предоставената от кандидатът в конкурса научна продукция отговаря напълно на изискванията на Оценъчна система на показателите за заемане на академична длъжност „професор“ по дейности и показатели в професионално направление - 9.1. Национална сигурност.

С придобиването на образователна и научна степен „доктор“, кандидата по конкурса покрива предвидените стойности в показател „А“ от минималните национални изисквания (МНИ) по чл. 2б, ал. 2 и 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Заложените изисквания по показател „В“ от МНИ се покриват от монографичното изследване, представено за хабилитационен труд.

Изискуемият точков сбор по показател „Г“ от МНИ се покрива от следните научни трудове:

- монография, която не е основен хабилитационен труд – 1 (един) брой;
- книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ – 1 (един) брой;
- статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 4 (четири) броя.

Изискуемият точковият сбор по показател „Д“ от МНИ се формира от:

- цитирания в монографии и колективни томове с научно

рецензиране – 4 (четири) броя;

- цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране – 15 (петнадесет) броя.

Изискуемият брой точки по показател „Е“ от МНИ се формира от:

- Придобита научна степен „доктор на науките“ - Диплома на БАН за научна степен „доктор на науките“, регистрационен номер: 001705 от 17.02.2025 г.

- Участие в национален научен или образователен проект – 4 (четири) броя;

- Публикуван университетски учебник - 1 (един) брой.

Крайните сборове по отделните показатели от МНИ сочат следното: Общ брой точки по показател „А“ - 50; Общ брой точки по показател „В“ – 100; Общо точки по показател „Г“ – 215; Общо точки по показател „Д“ – 115; Общо точки по показател „Е“ - 140.

При изискуеми общ брой точки - 550 , кандидатът има 620 точки.

От изложеното е видно, че кандидатът **покрива количествените показатели**, изисквани съгласно чл. 29, ал. 1, т. 1, 2, 3, 4 и 5 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент“. Научната продукция е публикувана с ритмичност през годините.

В представените научни разработки се съдържат оригинални научни и приложни приноси, които обогатяват научното знание в професионално направление 9. 1. Национална сигурност.

По време на работата ми като член на научното жури не е получаван неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в хабилитационния труд и другите публикации на кандидата за заемане на академичната длъжност „професор“. След пряко възприемане на съдържанието изложено в представените за оценяване научни разработки, не са установени данни за плагиатство в тях. Представените публикации считам за лично дело на кандидата за професор – доц. д.н. Спас Ангелов Ташев.

Липсата на данни някои научни трудове или части от тях да са плагиатствани, ми дава основание да приема, че кандидатът покрива качествените показатели, изисквани съгласно чл. 29, ал.1, т. 6 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Преподавателската дейност на кандидата по конкурса започва през 2015 г. като „асистент“ в Институт за изследване на населението и човека

при БАН. От 2015 г. е на длъжност „главен асистент“, а през 2018 г. печели конкурс за академичната длъжност „доцент“ в същия институт.

Академичната кариера на кандидата се развива и в Югозападен университет „Неофит Рилски“, където от 2022 г. е на втори трудов договор на длъжност „доцент“ в Правно-исторически факултет и преподава по учебните дисциплини „Демографска политика за сигурност“, „Мениджмънт на извънредните ситуации“, „Глобализация и регионална сигурност“, „Сравнителна публична администрация“ и „Нова и най-нова история на България“.

През годините преподавателската дейност на кандидатът обхваща обучение и в двете образователно-квалификационни степени на висшето образование - бакалавър и магистър в ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград. Преподавателската дейност на доц. Ташев в значителна степен е посветена на тематика, свързана с демографските и миграционни процеси, глобализацията и регионалната сигурност, управление на извънредните ситуации, етнодемография на българските задгранични общности на Балканите.

Кандидатът по конкурса проявява трайни интереси към актуалните проблеми в преподаването от него учебни дисциплини. Взима активно участие в работата на катедрата и факултета.

Кандидатът за академична длъжност „професор“ е привлечен като експерт в множество национални образователни и научни проекти. В това число: Проект „Цели, приоритети и политики за изпълнение на актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на Република България; Проект „Изготвяне на национална стратегия в областта на енергетиката“; Проект „Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България“; проект „Разработване на политики насочени към българите в чужбина“.

5. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните приноси в периода след заемането на академичната длъжност „доцент“ до момента са насочени към изследване на демографската и социалната сигурност като структурни елементи на националната сигурност. Паралелно с това се анализира ролята на историческите български общности в Западните Балкани (Албания, Косово, Сърбия и Република Северна Македония) като значим фактор за регионалната сигурност, миграционните процеси и защитата на човешките права. В публикациите се прилага интердисциплинарен подход, съчетаващ демографски анализ, оценка на риска, изследване на социални политики, регионално профилиране и геополитически интерпретации, с цел

разработване на практически приложими стратегически решения.

След детайлен запознаване с предоставените за рецензиране научни трудове, откроявам следните приноси, които в по-голямата си част се припокриват с тези от справката по чл. 26, ал. 1 от ЗРАСР, изготвена от кандидата и приложена към документите за участие в конкурса:

Извеждане на типология на демографските шокове (смъртност, раждаемост, миграционни вълни, демографско опустиняване, етнодемографска поляризация) и са обосновани каналите им на пренос към националната сигурност (икономика, фиск, институции, отбрана, социална кохезия).

Представяне на демографските процеси като рискова система, която влияе върху устойчивостта на държавата чрез човешкия капитал, институционалния капацитет, фискалната устойчивост, социалната кохезия и отбранителния потенциал;

Разработване на интегративен модел, който свързва демографската динамика със социалните системи (бедност, неравенства, здраве, образование), регионалното развитие и институционалната функционалност, с цел оценка на устойчивостта.

Създаване на методологично ядро за индикаторно измерване на демографските заплахи към националната сигурност, приложимо за мониторинг, ранно предупреждение и стратегически анализ (национално и регионално равнище).

Извеждане на приложими институционални решения: централизирана координация, междусекторен модел с ранно предупреждение и регионален модел (вкл. демографски обсерватории) за системно управление на демографските рискове.

Доразвиване на теорията за връзката между обществено-политически процеси (признаване/отричане на идентичност, институционални режими) и демографски последствия, с изводи за регионалната среда на сигурност и за българската политика към тези общности.

Разработване на оригинален алгоритъм за установяване на български произход, съчетаващ историко-институционална отправна точка (Екзархийска принадлежност и плебисцити), две нива на демографски анализ и разграничение „българин“/„лице от български произход“, приложимо при документални прекъсвания и асимилационен натиск.

Извеждане на решения за миграционна политика към историческите общности като ресурс за човешки капитал и демографска устойчивост, включително чрез моделиране на миграционното поведение и оценка на

потенциала за компенсиране на дефицити на пазара на труда.

Приносите в представените трудове на кандидата показват устойчиво научно направление и оригинални резултати в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, като особено отчетливо се открояват в следните области:

- концептуализацията на демографската и социалната сигурност като системни компоненти на националната устойчивост;
- разработването на измерими методологични инструменти (индикатори, регионални профили, управленски модели);
- приложими решения в областта на миграционните политики и политиките към историческите общности;
- геополитическите и правозащитни анализи, релевантни за регионалната среда на сигурност.

Приемам постигнатите приноси като лично дело и постижение на доцент д.н. Спас Ташев и оценявам, че те са резултат от проведените от него изследвания.

Оценката на научните резултати и приноси показва, че същите имат научно-приложно значение и се отнасят към обогатяване на съществуващи знания и доразвиване на теорията.

6 . Заключение

Представените от кандидата документи и научна продукция напълно отговарят на условията, регламентирани в чл. 21, ал. 1 и чл. 29, ал. 1 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, както и чл. 60, ал. 1 от Правилника за неговото прилагане.

7. Оценка на кандидатите

Предвид горното изразявам своята **положителна оценка** и предлагам на уважаемото научно жури да класира кандидата доц. д.н. Спас Ангелов Ташев и да предложи на Факултетния съвет на Правно-исторически факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“ да бъде избран да заеме академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност.

04.03.2026 г.

гр. София

Изготвил становището:

(проф. д-р Павел Николов)

OPINION

by **Prof. Dr. Pavel Dimitrov Nikolov**

Deputy Dean of the Faculty of Police at the Academy of the Ministry of Interior, city of Sofia, 1 Alexander Malinov Blvd.

Register of Scientific Activities in the Republic of Bulgaria - No.37725

<https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/43310>

Register of Academic Positions and Dissertations in NACID -

<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/43310>

Field of higher education: 9. "Security and Defense"

Professional field: - 9.1. "National Security"

for the scientific works of Assoc. Prof. Dr. Spas Angelov Tashev, the only participant in a competition at the Southwestern University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad, for the academic position of "professor" in the field of higher education 9. Security and defense, professional field 9.1. National security.

1. Information about the competition

The competition was announced in the State Gazette No. 107 of 12.12.2025. Only one participant submitted documents for participation in the competition within the deadline provided by law - Assoc. Prof. Dr. Spas Angelov Tashev.

I participate in the composition of the scientific jury for the competition in accordance with Order No. 178 of 30.01.2026 of the rector of the South-West University "Neofit Rilski".

In accordance with the decision of the first meeting of the scientific jury for the competition, I am preparing a statement, which I offer to your attention.

2. Brief information about the candidate in the competition

Spas Angelov Tashev was born on 24. 02. 1967 in the town of Peshtera. The candidate in the competition since 2000 has a master's degree in the specialty "International Economic Cooperation" from the University of National and World Economy, Sofia.

In 2015, he defended his doctoral dissertation at the Institute for Population and Human Research at the Bulgarian Academy of Sciences in the specialty "Statistics and Demography" on the topic "Immigration Policy and

Demographic Prospects of Bulgaria" and acquired the educational and scientific degree "Doctor".

In 2025, he again at the Institute for Population and Human Research at the Bulgarian Academy of Sciences acquired the scientific degree "Doctor of Sciences" in the scientific specialty "History and Archaeology", after successfully defending a dissertation on the topic "Bulgarian Communities in Albania and Kosovo. Socio-political Processes and Demographic Consequences (1913-2023)".

The professional experience of the candidate in the competition includes work in the following positions: "editor" and "head of department" in the newspaper "Macedonia" (Sofia); Deputy Chairman of the State Agency for Bulgarians Abroad at the Council of Ministers (Sofia); Chief Expert in Historical Demography, Migrations and Struggles for National Unification at the National Museum of History (Sofia); Director of the Cultural and Information Center of the Republic of Bulgaria in Skopje; Advisor in the Political Office of the Deputy Prime Minister and Minister of Finance (Council of Ministers); Advisor to the Member of the European Parliament Stanimir Ilchev (European Parliament); Chief Expert Associate to the Parliamentary Committee on Policies Towards Bulgarians Abroad at the 44th National Assembly.

3. Fulfillment of the requirements for holding the academic position

The scientific production provided by the candidate in the competition fully meets the requirements of the Evaluation System of the Indicators for Holding the Academic Position "Professor" by Activities and Indicators in the Professional Field - 9.1. National Security.

By acquiring the educational and scientific degree "Doctor", the candidate in the competition covers the values provided for in indicator "A" of the minimum national requirements (MNR) under Art. 2b, para. 2 and 3 of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADSRB).

The requirements set for indicator "B" of the MNR are covered by the monographic study submitted for the habilitation thesis.

The required score for indicator "D" of the MNR is covered by the following scientific works:

- monograph that is not a main habilitation thesis - 1 (one) issue;
- a book based on a defended dissertation for the award of the educational and scientific degree of "doctor" - 1 (one) issue;
- articles and reports published in non-refereed journals with scientific review or published in edited collective volumes - 4 (four) issues.

The required score for indicator "D" from the MNI is formed by:

- citations in monographs and collective volumes with scientific review - 4 (four) issues;

- citations in non-refereed journals with scientific review - 15 (fifteen) issues.

The required number of points for indicator "E" from the MNE is formed by:

- Acquired scientific degree "Doctor of Sciences" - Diploma of the Bulgarian Academy of Sciences for the scientific degree "Doctor of Sciences", registration number: 001705 of 17.02.2025

- Participation in a national scientific or educational project - 4 (four) items;

- Published university textbook - 1 (one) item.

The final sums for the individual indicators from the MNE indicate the following: Total number of points for indicator "A" - 50; Total number of points for indicator "B" - 100; Total points for indicator "D" - 215; Total points for indicator "E" - 115; Total points for indicator "E" - 140.

With a required total number of points - 550, the candidate has 620 points.

From the above, it is evident that the candidate meets the quantitative indicators required under Art. 29, para. 1, items 1, 2, 3, 4 and 5 of the Law on the State of the Republic of Bulgaria on the State of the Republic of Bulgaria for holding the academic position of "associate professor". The scientific production has been published with rhythm over the years.

The submitted scientific works contain original scientific and applied contributions that enrich scientific knowledge in the professional field 9. 1. National Security.

During my work as a member of the scientific jury, no non-anonymous and motivated written signal has been received for the establishment of plagiarism in the habilitation work and other publications of the candidate for holding the academic position of "professor". After directly perceiving the content set out in the scientific works submitted for evaluation, no data on plagiarism have been established in them. I consider the submitted publications to be the personal work of the candidate for professor - Assoc. Prof. Dr. Spas Angelov Tashev.

The lack of data that some scientific works or parts of them are plagiarized gives me reason to assume that the candidate meets the quality indicators required under Art. 29, para. 1, item 6 of the Law on Academic Affairs of the Republic of Bulgaria for holding the academic position of "professor".

4. Assessment of teaching and learning activities

The teaching activity of the candidate under the competition began in 2015 as an "assistant" at the Institute for Population and Human Studies at the Bulgarian Academy of Sciences. Since 2015, he has held the position of "chief assistant", and in 2018 he won a competition for the academic position of "associate professor" at the same institute.

The candidate's academic career also develops at the South-West University "Neofit Rilski", where since 2022 he has been on a second employment contract as an "associate professor" at the Faculty of Law and History and teaches in the academic disciplines "Demographic Security Policy", "Management of Emergency Situations", "Globalization and Regional Security", "Comparative Public Administration" and "New and Recent History of Bulgaria".

Over the years, the candidate's teaching activity has included teaching at both educational and qualification levels of higher education - bachelor's and master's at the South-West University "Neofit Rilski" in Blagoevgrad. The teaching activity of Assoc. Prof. Tashev is largely devoted to topics related to demographic and migration processes, globalization and regional security, emergency management, ethno demography of Bulgarian communities abroad in the Balkans.

The candidate in the competition shows lasting interests in current problems in the academic disciplines he teaches. He takes an active part in the work of the department and the faculty.

The candidate for the academic position of "professor" has been involved as an expert in numerous national educational and scientific projects. Including: Project "Goals, priorities and policies for the implementation of the updated National Strategy for Demographic Development of the Republic of Bulgaria; Project "Preparation of a national strategy in the field of energy"; Project "Measures to Overcome the Demographic Crisis in the Republic of Bulgaria"; project "Development of Policies Targeted at Bulgarians Abroad".

5. Assessment of scientific and applied scientific contributions

The scientific contributions in the period after assuming the academic position of "associate professor" to the present are aimed at studying demographic and social security as structural elements of national security. In parallel, the role of historical Bulgarian communities in the Western Balkans (Albania, Kosovo, Serbia and the Republic of North Macedonia) is analyzed as a significant factor for regional security, migration processes and the protection of human rights. The publications apply an interdisciplinary approach, combining demographic analysis, risk assessment, social policy research, regional profiling and geopolitical interpretations, in order to develop practically applicable strategic solutions.

After a detailed acquaintance with the scientific works submitted for review, I highlight the following contributions, which for the most part overlap with those from the reference under Art. 26, para. 1 of the Act on the Development of the Population and Housing Sector, prepared by the candidate and attached to the documents for participation in the competition:

Derivation of a typology of demographic shocks (mortality, birth rate, migration waves, demographic desertification, ethnodemographic

polarization) and justification of their transmission channels to national security (economy, fiscal, institutions, defense, social cohesion).

Presentation of demographic processes as a risk system that affects the sustainability of the state through human capital, institutional capacity, fiscal sustainability, social cohesion and defense potential;

Development of an integrative model that connects demographic dynamics with social systems (poverty, inequalities, health, education), regional development and institutional functionality, in order to assess sustainability.

Creation of a methodological core for indicator measurement of demographic threats to national security, applicable for monitoring, early warning and strategic analysis (national and regional level).

Derivation of applicable institutional solutions: centralized coordination, intersectoral model with early warning and regional model (incl. demographic observatories) for systematic management of demographic risks.

Further development of the theory of the relationship between socio-political processes (recognition/denial of identity, institutional regimes) and demographic consequences, with conclusions for the regional security environment and for Bulgarian policy towards these communities.

Development of an original algorithm for establishing Bulgarian origin, combining a historical-institutional starting point (Exarchate affiliation and plebiscites), two levels of demographic analysis and the distinction "Bulgarian"/"person of Bulgarian origin", applicable in case of documentary breaks and assimilation pressure.

Derivation of migration policy solutions towards historical communities as a resource for human capital and demographic sustainability, including through modeling of migration behavior and assessment of the potential for compensating for deficits in the labor market.

The contributions in the presented works of the candidate demonstrate a sustainable scientific direction and original results in the professional direction 9.1. "National Security", and are particularly clearly distinguished in the following areas:

- the conceptualization of demographic and social security as systemic components of national sustainability;
- the development of measurable methodological tools (indicators, regional profiles, management models);
- applicable solutions in the field of migration policies and policies towards historical communities;
- geopolitical and human rights analyses relevant to the regional security environment.

I accept the contributions made as a personal work and achievement of Associate Professor Dr. Spas Tashev and I appreciate that they are the result of the research conducted by him.

The assessment of the scientific results and contributions shows that they have scientific and applied significance and relate to the enrichment of existing knowledge and further development of the theory.

6. Conclusion

The documents and scientific production submitted by the candidate fully meet the conditions regulated in Art. 21, para. 1 and Art. 29, para. 1 of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as Art. 60, para. 1 of the Regulations for its Implementation.

7. Evaluation of the candidates

Given the above, I express my positive assessment and propose to the esteemed scientific jury to rank the candidate Assoc. Prof. Dr. Spas Angelov Tashev and to propose to the Faculty Council of the Faculty of Law and History at the South-West University "Neofit Rilski" that he be elected to occupy the academic position of "professor" in the field of higher education 9. Security and Defense, professional field 9.1. National Security.

March 04, 2026
Sofia

Prepared the opinion:
Prof. Pavel Nikolov, PhD